

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v trestnej veci proti obžalovanému **I. T. a spol.** pre trestný čin vraždy podľa § 219 ods. 1, ods. 2 písm. b/, písm. j/ Tr. zák. účinného do 1. januára 2006 a iné na neverejnom zasadnutí konanom 18. decembra 2007 v Bratislave o väzbe obžalovaných **I. T. a I. Š.** z úradnej povinnosti rozhodol

t a k t o :

Podľa § 72 ods. 1 Tr. por. účinného do 1. januára 2006 sa obžalovaní **I. T., nar. X. a I. Š., nar. X.,** obidvaja t. č. vo väzbe v Ústave na výkon väzby v Banskej Bystrici, **sa dňom 1. januára 2008 prepúšťajú na slobodu.**

O d ô v o d n e n i e :

Rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici z 24. októbra 2007, sp. zn. 5 T 11/05, bol obžalovaný **I. T.** uznaný za vinného z trestného činu vraždy podľa § 219 ods. 1, ods. 2 písm. b/, písm. j/ Tr. zák. účinného do 1. januára 2006 a iné. Za to mu bol uložený úhrnný výnimočný trest odňatia slobody vo výmere 22 rokov, na výkon ktorého bol zaradený do tretej nápravnovúchovnej skupiny. Tým istým rozsudkom bol obžalovaný **I. Š.** uznaný za vinného z trestného činu porušovania domovej slobody podľa § 238 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. účinného do 1. januára 2006 a iné. Za to mu bol uložený úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 2 a pol roka, na výkon ktorého bol zaradený do prvej nápravnovúchovnej skupiny.

Proti tomuto rozsudku v zákonom stanovenej lehote podali odvolanie obžalovaný I. T. a krajský prokurátor v neprospech obidvoch obžalovaných.

Trestná vec obžalovaného I. T. a spol. bola predložená Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na rozhodnutie o podaných odvolaniach 10. decembra 2007.

Najvyšší súd Slovenskej republiky v posudzovanej veci zistil, že obidvaja obžalovaní sú vo väzbe od 27. júla 2005 nepretržite, pričom ostatne im lehota trvania väzby bola predĺžená do 27. januára 2008. Obžaloba v posudzovanej veci bola podaná 30. decembra 2005.

Podľa článku 13 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky zákonné obmedzenia základných práv a slobôd musia platiť rovnako pre všetky prípady, ktoré spĺňajú ustanovené podmienky.

Podľa článku 17 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu.

Podľa článku 152 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky výklad a uplatňovanie ústavných zákonov, zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov musí byť v súlade s touto ústavou.

Podľa § 2 ods. 4 Tr. por. účinného do 1. januára 2006, veta prvá, ak tento zákon neustanovuje niečo iné, postupujú orgány činné v trestnom konaní z úradnej povinnosti; musia trestné veci prejednávať čo najrýchlejšie a dôsledne zachovávať občianske práva zaručené ústavou.

Podľa § 564 ods. 4 Tr. por. účinného od 1. januára 2006 vo veciach, v ktorých bola podaná obžaloba na krajský súd na vykonanie konania v prvom stupni pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, vykoná konanie v prvom stupni príslušný krajský súd podľa doterajších predpisov. Konanie o riadnom

opravnom prostriedku proti takému rozhodnutiu vykoná najvyšší súd podľa doterajších predpisov. Rovnako sa postupuje, ak vec postúpil krajskému súdu na vykonanie konania v prvom stupni nepríslušný súd.

Podľa § 564 ods. 5 Tr. por. účinného od 1. januára 2006 konaním podľa odseku 4 sa rozumie aj konanie o dôvodoch a lehotách väzby podľa doterajších predpisov vrátane konania o návrhu na predĺženie lehoty väzby najvyšším súdom.

Podľa § 564 ods. 7 Tr. por. účinného od 1. januára 2006 vo veciach, v ktorých sa začala väzba pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, začnú plynúť lehoty, v ktorých treba rozhodnúť v prípravnom konaní o predĺžení lehoty väzby odo dňa nadobudnutia účinnosti tohto zákona; tým nie sú dotknuté ustanovenia o prípustnom trvaní väzby okrem prípadov, ak bolo právoplatne rozhodnuté o predĺžení lehoty väzby pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona na čas dlhší, ako sú lehoty uvedené v § 76 ods. 6 alebo ods. 7; v týchto prípadoch sa skončí lehota väzby najneskôr uplynutím troch mesiacov odo dňa nadobudnutia účinnosti tohto zákona. Lehoty rozhodné pre dĺžku väzby podľa § 76 ods. 6 a ods. 7 sa určia podľa trestnej sadzby ustanovenej na stíhaný skutok Trestným zákonom účinným v čase rozhodovania. Rovnako sa určia lehoty rozhodné pre dĺžku väzby, ak je páchatel' obvinený po dni nadobudnutia účinnosti tohto zákona za trestný čin spáchaný pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona.

Podľa § 76 ods. 6 Tr. por. účinného od 1. januára 2006 celková doba trvania väzby v prípravnom konaní spolu s väzbou v konaní pred súdom nesmie presiahnuť

- a) dvanásť mesiacov, ak je vedené trestné stíhanie pre prečin,
- b) tridsaťšesť mesiacov, ak je vedené trestné stíhanie pre zločin,
- c) štyridsaťosem mesiacov, ak je vedené trestné stíhanie pre obzvlášť závažných zločin.

Podľa § 76 ods. 7 Tr. por. účinného od 1. januára 2006 z lehoty uvedenej v odseku 6 pripadá jedna polovica na prípravné konanie a jedna polovica na konanie pred súdom.

V posudzovanej veci s poukazom na § 564 ods. 4 Tr. por. č. 301/2005 Z. z. účinného od 1. januára 2006 sa vykonáva konanie podľa doterajších predpisov, čiže podľa ustanovení Trestného poriadku č. 141/1961 Zb. účinného do 1. januára 2006.

Z ustanovenia § 564 ods. 5 Tr. por. pritom vyplýva, že takýmto konaním sa rozumie aj konanie o dôvodoch a lehotách väzby podľa doterajších predpisov, čo v posudzovanom prípade znamená, že lehota väzby sa posudzuje podľa § 71 ods. 2 posledná veta Tr. por. účinného do 1. januára 2006, v zmysle ktorého za splnenia ostatných predpokladov uvedených v tomto odseku celková doba trvania väzby v prípade obzvlášť závažného trestného činu nesmie presiahnuť päť rokov.

Je pravdou, že podľa § 76 ods. 6 písm. c/ Tr. por. celková doba trvania väzby v prípravnom konaní spolu s väzbou v konaní pred súdom nesmie presiahnuť štyridsaťosem mesiacov (tzn. štyri roky), ak je vedené trestné stíhanie pre obzvlášť závažných zločin. Podľa § 76 ods. 7 Tr. por. pritom z lehoty uvedenej v odseku 6 pripadá jedna polovica na prípravné konanie (maximálne 2 roky) a jedna polovica na konanie pred súdom (rovnako maximálne 2 roky). Pre úplnosť je potrebné dodať, že skutok obžalovaných, ktorý sa v tomto konaní prejednáva, je v zmysle § 11 ods. 3 s poukazom na § 145 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. právne posúdený ako obzvlášť závažný zločin.

Podľa názoru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky právna úprava týkajúca sa rozhodovania o väzbe osôb trestne stíhaných pre skutok napíňajúci znaky obzvlášť závažného zločinu podľa nového Trestného zákona č. 300/2005 Z. z., resp. obzvlášť závažného trestného činu podľa starého Trestného zákona č. 140/1961 Zb. účinného do 1. januára 2006, ktoré sa nachádzajú k 1. januáru 2006

v súdnej väzbe (teda bola na ne podaná obžaloba pred 1. januárom 2006) nijako **nenarúša ústavný princíp rovnosti garantovaný článkom 13 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, keďže v zmysle tohto ustanovenia sa rovnaké zákonné obmedzenia základných práv a slobôd majú vzťahovať na osoby, ktorých situácia je rovnaká alebo analogická, čo znamená, že za tých istých podmienok musia platiť pre každého rovnaké obmedzenia ustanovené zákonom, a naopak v prípade odlišných podmienok aj obmedzenia platia odlišne, ale znovu rovnako pre všetkých, ktorí tieto odlišné podmienky spĺňajú.**

Pravidlo rovnosti sa teda nezaručuje absolútne, pretože Ústava Slovenskej republiky rovnosť chápe ako **rovnosť pred zákonom pre osoby v rovnakých situáciách**. To znamená, že zákonodarca v prípade úpravy väzobných lehôt, kedy nový zákon stanovuje kratšie lehoty, **mohol, ale nemusel** zaviesť pravidlo, podľa ktorého sa dobrodenie nového zákona použije aj na situácie, ktoré vznikli podľa starého zákona. Takéto dobrodenie v prípade osôb vzatých do väzby podľa starého zákona bolo zavedené len pokiaľ ide o prípravné konanie v § 564 ods. 7 Tr. por. Inými slovami **zákonodarca nepoužil retroaktívne nové pravidlo na tieto prípady absolútne**. Na tomto mieste sa Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky javí za potrebné dodať, že jedinou výnimkou predpísanou Ústavou Slovenskej republiky a Trestným zákonom, podľa ktorej sa neskorší zákon vždy použije, je posudzovanie trestnosti činu, ktorá sa posudzuje podľa zákona účinného v čase, keď bol čin spáchaný, okrem situácie, keď použitie nového zákona je pre páchatel'a priaznivejšie (článok 50 ods. 6 Ústavy Slovenskej republiky).

Pri posudzovaní dĺžky väzby osôb trestne stíhaných pre skutok napĺňajúci znaky obzvlášť závažného zločinu podľa Trestného zákona, resp. obzvlášť závažného trestného činu podľa Trestného zákona účinného do 1. januára 2006, ktoré sa nachádzajú k 1. januáru 2006 v súdnej väzbe, však treba podľa názoru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky **prihliadať na článok 152 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky, podľa ktorého výklad a uplatňovanie ústavných zákonov, zákonov a ostatných všeobecne záväzných**

právných predpisov musí byť v súlade s touto ústavou, a teda aj s princípom zachovania rovnosti osôb **v rovnakých situáciách.**

Podľa Trestného poriadku sa na osoby v súdnej väzbe vzťahuje už vyššie uvedený § 76 ods. 7, ktorý stanovuje maximálnu dĺžku súdnej väzby na dvadsaťštyri mesiacov, t. j. dva roky.

Podľa názoru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky **uvedené osoby si nemôžu nárokovať, aby celková doba ich väzby nemohla presiahnuť štyri roky, lebo toto nové pravidlo platí len od 1. januára 2006, pričom dovtedy (keď boli vzaté do väzby a nachádzali sa v nej či už v prípravnom konaní alebo v konaní pred súdom) platilo staré pravidlo, že celková doba väzby nesmie presiahnuť päť rokov. Rovnako si nemôžu nárokovať na to, že celková doba ich súdnej väzby nesmie presiahnuť dva roky.**

Môžu si však nárokovať na to, aby ich súdna väzba po 1. januári 2006 nepresiahla dva roky, tzn. aby netrvala dlhšie ako do 1. januára 2008, nakoľko od 1. januára 2006 platí pravidlo, že pri takýchto trestných činoch súdna väzba nesmie presiahnuť dva roky.

Toto platí pre každého obžalovaného, lebo sa nachádza v rovnakej situácii bez rozdielu, či je v súdnej väzbe už k 1. januáru 2006 alebo po 1. januári 2006.

Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k záveru, že len v tejto situácii by opačný prístup, ktorý by kvôli „starému“ pravidlu maximálnej päťročnej lehoty trvania väzby, umožnil po 1. januári 2006 trvanie súdnej väzby aj po 1. januári 2008, naozaj znamenal porušenie ústavného princípu rovnosti.

Z uvedeného vyplýva, že „starú“ právnu úpravu premietnutú do prechodných ustanovení v § 564 ods. 3, ods. 4, ods. 5 a ods. 7 Tr. por. a „novú“ právnu úpravu obsiahnutú v ustanoveniach § 76 ods. 6, ods. 7 Tr. por.

treba interpretovať a aplikovať ako právne úpravy koexistujúce, a nie kontradiktórne.

Vychádzajúc z vyššie uvedeného právneho názoru Najvyšší súd Slovenskej republiky konštatuje, že u obžalovaných I. T. a I. Š. dňom 1. januára 2008 končí zákonom najdlhšie prípustná dĺžka lehoty trvania súdnej väzby, a preto ich týmto dňom z úradnej povinnosti prepustil na slobodu.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.

V Bratislave 18. decembra 2008

**JUDr. Juraj K l i m e n t , v. r.
predseda senátu**

Za správnosť vyhotovenia: